

KARTOGRAFO KRONIKOS

A. L. TAIT

LENKTYNĖS IKI
PASAULIO KRAŠTO

KARTOGRAFO KRONIKOS

LENKTYNĖS IKI PASAULIO KRAŠTO

UDK 821.111(94)-93
Ta46

A. L. Tait
THE MAPMAKER CHRONICLES:
RACE TO THE END OF THE WORLD
Lothian Children's Books, Sydney, 2014

© Tekstas, A. L. Tait, 2014

Pirmą kartą anglų kalba 2014 metais pavadinimu
The Mapmaker Chronicles: Race to the End of the World
išleido *Lothian Children's Books, Hachette Australia Pty Ltd*
leidybos ženklas, Sidnėjus, Australija.

Lietuvių kalba išleista susitarus su *Hachette Australia Pty Ltd*
per *Graal Literary Agency*, Lenkija.

© Viršelio iliustracija, Jeremy Reston

© Viršelio dizainas, Blacksheep-UK.com

© Vertimas į lietuvių kalbą, Rita Bakanienė, 2015

© Leidykla „Niekio rimto“, 2016

ISBN 978-609-441-371-1

A. L. TAIT

KARTOGRAFO KRONIKOS

LENKTYNĖS IKI PASAULIO KRAŠTO

Iš anglų kalbos vertė Rita Bakanienė

Vilnius
2016

*Džozefui ir Lukui,
kurie man padeda matyti pasaulį kitaip*

PROLOGAS

Taigi tėvas išsiunčia jį iš namų.

Kvinas Frymanas pasitraukė nuo durų, atsargiai statydamas kojas, kad tik nesugirgždėtų grindys prie laiptų. Mama nuolat kartodavo, kad slapčia šnipinėdamas nieko gero apie save neišgirsi. Veikiausiai, ji teisi.

Kai kiek anksčiau prie savo namų durų Kvinas pastebėjo mokytoją Blau drauge su iš paskos kėblinančiu tuo milžinu deslondiečiu, jam pasidarė taip smalsu, kad, išlindęs iš savo jaukios slaptavietės klojime, patyliukais įsmuko į namus. Dabar berniukas to jau gailėjosi – geriau būtų ten ir likęs, jaukiai įsitaisęs su knyga ir savo mintimis. O ir tėvas dar nė karto sūnaus toje vietelėje neaptiko...

Ar dabar jau per vėlu slėptis?

– Kvinai! – kitapus durų pašaukė jo tėvas. – Kvinai!

Tyla. Kvinas nedrįso net kvėpuoti. Juk jam buvo liepta keliauti į vištidę, sugrėbti purvinius šiaudus ir atnešti šviežio vandens.

– Kvinai! – dar kartą riktelėjo tėvas. Iš jo balso Kvinas aiškiai suprato, kad tėvo kantrybė jau baigėsi. – Bitute pilkoji, kur tas vaikiš?

Mama kažką tėvui pusbalsiu pakuždėjo.

Kvinas sustingo. Kaip pasielgti? Jei įeis vidun, jo likimas bus nulemtas. Jei liks čia, jo likimas bus nulemtas. Jei pasislėps...

Kažkas taip smarkiai atplėšė duris, kad šios net trenkėsi į baltai dažytą sieną.

– Kvinai! – užbaubė jo brolis Džedas, nepastebėjęs prie laiptų susigūžusio Kvino. – Ak, štai kur tu, – pasakė dabar jau įprastu balsu, kuris nelabai kuo skyrėsi nuo baubimo. – Eikš!

Jis ištiesė ranką ir čiupo Kviną už ausies. Džedas – vyriausias iš penkių Kvino brolių. Šie buvo už Kviną vyresni ir vis nepraleisdavo progos to priminti. O primindavo dažniausiai kokia nors fizine bausme todėl, kad visi Kvino broliai buvo ne tik už jį vyresni, bet ir gerokai aukštesni. Net Elinas, nors juodu su Kvinu skyrė vos pusantrų metų.

– Neūžauga, – vadindavo jį tėvas.

– Mažylis, – pataisydavo tėvą motina.

Kvinas nebesumojo, kuris variantas nemalonesnis.

– Tėvas nori su tavim šnektelėt, – paaiškino Džedas, tįsdamas Kviną už ausies pro duris prie tėvo krėslu greta židinio.

Tai pati geriausia vieta namuose. Vienintelė kėdė su apmušalais. Kvinas sėdėdavo ant medinės taburetės

tolimiausiame didelio kambario žemomis lubomis kampe. Bet jam ten visai patiko. Tame kampe buvo tyliau.

O dabar, apsilankius ypatingiems svečiams, kambaryje buvo itin triukšminga. Čia spietėsi visi Kvino broliai, nors šiuo metu turėtų arti laukus. Kaip visada, jie tarškėjo vienas per kitą. Kambaryje tylėjo tik mama, kuri, įbedusi žvilgsnį į grindis, sėdėjo prie tėvo.

– Tave paglobos mokytojas Blau, – perrėkdamas klegesį ir nuo galvos iki kojų nužvelgdamas Kviną, pranešė tėvas. – Jis ieško berniukų, tai... kaip ten sakėte?

Tvirtai sudėtas ūkininkas pasisuko į pakumpusį, raukšlėtą vyrą, įsitaissiusį Kvino mamos kėdėje. Tai antroji geriausia vieta namuose. Atsistojęs už šio vyro, visus apžiūrinėjo deslondietis.

– Labas, Kvinai, – pasisveikino saldžiabalsis seniokas. – Daug apie tave girdėjau.

Kvinas iš nuostabos išrietė antakius. Niekas *apie jį* nekalba, niekada. Na, nebent tik tada, kai šaiposi.

– Šit kaip, – tesugebėjo išspausti Kvinas.

– Karalius paprašė manęs surasti dešimt berniukų ypatingai mokyklai, – tęsė seniokas. – Regis, būsi vienas iš mano mokinių.

Mokykla? Dabar Kvinas jau visiškai sutriko. Ūkininko sūnūs nelanko mokyklos. Tik ne Verdanijoje. Netgi laisvųjų ūkininkų, vadinamųjų friholderių, kaip Kvino

tėvas, sūnūs. Mokykla skirta kilmingiesiems. Turtingiesiems. Kaip tėvas jam kasdien kartojo, tokie berniukai kaip Kvinas gimsta tam, kad triūstų ūkyje. Kaip seniau ir jų tėvai.

Kvinas mokėjo skaityti tik todėl, kad to išmokė mama. Vaikystėje jai teko ragauti mokslų, gerokai prieš pažintį ir santuoką su Bejardu Frymanu. Kai mamos tėvas dar buvo dvariškis. Kol dar nebuvo atimti jo titulai ir žemės.

Bet apie tai niekas niekada nešnekėjo.

Tačiau mama išmokė Kviną skaityti. Tik jį vieną iš visų šešių vaikų. Dar prieš gimstant Kvinui, jo tėvas jau turėjo penkis sūnus – penkis pagalbininkus ūkyje. Kai gimė Kvinas, kažkas nutiko ir tapo aišku, jog jo mama daugiau nebegalės turėti vaikų. Tai reiškė, kad ji niekada nesusilauks dukters, tad tėvas „atidavė“ mamai Kviną, kad palaikytų jai draugiją, – kaip berniukui atrodė.

Todėl Kvinas išmoko ruošti valgį. Jis išmoko adyti kojines. Ir mokėjo skaityti.

Skaitydamas Kvinas pamiršdavo, kaip iš jo šaiposi broliai ir kiti kaimo berniūkščiai, pravardžiuojantys jį mamytės sūneliu. Jauniausias ūkininko sūnus negalėjo to pakęsti. Bet knygos jam patiko, o šių parūpindavo mama, sutarusi su vietos dvasininku. Ji šiam garbingam žmogui kepdavo duoną ir virdavo uogienę, o šis

atsiųsdavo Kvinui po dvi knygas per mėnesį. Dvi vertingas knygas.

Mama Kviną įspėjo, kad jei kas nors kada nors nutiks bent vienai knygai, visą jų šeimą iškeldins iš ūkio, ir niekas neatsižvelgs į tai, ar jie yra laisvieji ūkininkai, ar ne. Todėl, kad knygos labai brangiai kainuoja. Tad Kvinas saugojo tas knygas kaip savo akį ir slėpė nuo brolių, kurie nė nenutuokė, kokios jos vertingos.

– Kol kas pasiimsiu tave tik trims mėnesiams, – silpnu, trūkinėjančiu balsu paaiškino seniokas. – Bet jei gerai pasirodysi, pasiliksi daug ilgiau.

– Jei gerai pasirodysi, tavęs lauks daugybė nuotykių! – įsiterpė Džedas.

Džedui – dvidešimt vieni, ir jis ne visada sutarė su tėvu. Kvinas žinojo, kad nuotykiausiai patinka pačiam Džedui, bet tėvas kategoriškai nusprendė, jog Džedas turi likti ūkyje.

Kvinas paniuro. Nuotykiausiai jo visai nedžiugino. Keturiolikos jam dar visai nesinorėjo iškelti iš Markhamo. Visiškai ne. Jis norėjo likti čia, su savo šeima ir knygomis. Jam patiko nedidukas jų namelis baltomis sienomis ir šiaudiniu stogu. Žinoma, broliai išvesdavo Kviną iš kantrybės, bet kai jie patys to norėdavo, su jais būdavo labai smagu. Be to, su broliais Kvinas visada jautėsi saugus. Niekas nedrįsdavo prasidėti su Frymanų šutve.

– Na jau, nesakyk „op“ prieš peršokdamas griovį, – atkirto jam tėvas. – Taip pasiseks tik trims berniukams. O Kvinui teks varžytis su kilmingaisiais ir kitais dalyviais.

Kvinas dar labiau paniuro. Kas po galais čia dedasi? Jis atsisuko į mamą, bandydamas jos akyse išskaityti atsakymą. Mama atrodė pavargusi ir įsitempusi, ir net nepažiūrėjo jam į akis.

– Leisk viską paaiškinti, – tarė mokytojas Blau. – Karalius Orelas liepė man surasti dešimt perspektyviausių mokinių visoje karalystėje ir išmokyti juos kartografais. Jis nusprendė, kad Verdanijoje bus sudarytas pirmasis pasaulio žemėlapis.

Pasaulio žemėlapis? O kam karaliui toks reikalingas? Be to, visi gi žino – jei žengsi per toli į vieną ar kitą pusę, nusirisi nuo žemės krašto. Aišku, ir kad nusiritęs atsidsi pas Dženesį, mirties drakoną. Per savo gyvenimą Kvinas girdėjo daugybę istorijų apie Dženesį.

– O kam karaliui to reikia? – paklausė Elinas. – Juk už Atelstano, Dželino ir Firenzės pasaulis jau ir baigiasi, ar ne?

Kvinas pastebėjo, kaip deslondietis net prisimerkė nuo tokių žodžių. Kvinas negalėjo tiksliai paaiškinti, kur tas Deslondas, tik žinojo, kad jis kažkur gerokai už Firenzės ribų. Žmonės vis dar pasakodavo, kaip prieš dvidešimt metų kaimiečiai traukdavo į Kryžiaus žygius ir iš jų negriždavo daugiau kaip penkerius metus.

Jei jie keliaudavo penkerius metus, vadinasi, kelias ganėtinai tolimas.

– Karalius nugirdo, kad Dželine ketinama parengti tokį žemėlapi, – atsainiai paaiškino mokytojas Blau, kaip įprasta nuolat kalbantiems apie šalies reikalus. – Karalius nenorėtų, kad Dželine būtų žinoma daugiau nei pas mus.

Kvinui karaliaus pageidavimas pasirodė visai suprantamas. Jis jau seniai suvokė, kad žinios prilygsta valdžiai. Galbūt jo broliai fiziškai galingesni, bet Kvinas už juos geriau išmanė istoriją, metų laikus ir... iš esmės visa kita. Jie žinojo tik tai, ką patys matė ar girdėjo. O jis galėjo perskaityti mokslininkų, dvasininkų, pranašų ir pasakotojų mintis. Jei Kvinui duotų laiko, greitai jis žinotų viską.

– Bet kodėl pasiimsite mane? – paklausė Kvinas, išdrįšęs pirmą kartą prasižioti nuo tada, kai brolis jį įsitempė į kambarį.

– Mums apie tave papasakojo tėvas Redlandas, – paaiškino mokytojas Blau. – Mes susisiekiame su visais karalystės dvasininkais, mokytojais ir meistrais, ieškodami tinkamų berniukų savo... sumanymui.

Kvinas ir vėl atsisuko į mamą. Tėvą Redlandą jis matė vos porą kartų. Dažniausiai knygomis pasirūpindavo mama. Ką tėvas Redlandas galėjo būti girdėjęs apie Kviną, kad jį čia įvėlė?

Tait, A. L.

Ta46 Kartografo kronikos. Lenktynės iki pasaulio krašto / Tait, A. L.; iš anglų kalbos vertė Rita Bakanienė. – Vilnius: Nieko rimto, 2016. – 280 p.

A. L. Tait – australų rašytoja, kurios pirmoji knygų serija vaikams ir paaugliams „Kartografo kronikos“ sulaukė didelio pasisekimo gimtojoje Australijoje. Karalius Orelas siekia išsiaiškinti, kas slypi už žinomo pasaulio ribų. Šiai užduočiai įvykdyti trys kapitonas išsirinks po vieną kartografą ir leis į Didžiąsias lenktynes. Tiksliausią pasaulio žemėlapi parvežęs kapitonas bus apdovanotas. „Laisvės“ laivo kapitonas pasirenka Kviną Frymaną, paprastą ūkininkų sūnų. Berniukui nieko kito nelieka, kaip tik leistis į pavojų ir išbandymų kupiną kelionę.

Redaktorė **Aušra Kaikarytė**

Korektorė **Goda Baranauskaitė**

Maketavo **Miglė Dilytė**

Tiražas 3000 egz.

Išleido leidykla „Nieko rimto“

Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Pasaulio žemėlapis? O kam karaliui toks reikalingas? Be to, visi gi žino – jei žengsi per toli į vieną ar kitą pusę, nusirisi nuo žemės krašto.

Verdanijoje bus sudarytas pirmasis pasaulio žemėlapis. Karalius Orelas paliepė surasti dešimt perspektyviausių berniukų visoje karalystėje ir išmokyti juos kartografijos meno.

Kvinas Frymanas – jauniausias iš šešių brolių. Vienintelis, kurį mama išmokė skaityti.

Netikėtai namuose apsilankę svečiai praneša: Kvinas atrinktas į ypatingą kartografų mokyklą. Bet ūkininkų sūnūs nelanko mokyklos. Mokykla skirta kilmingiesiems. Sunkia širdimi Kvinas palieka gimtuosius namus ir išvyksta į tris mėnesius trukšiančius mokymus. Po jų tris geriausius berniukus pasirinks į Didžiąsias lenktynes. Laivo kapitonas, parvežęs karaliui tiksliausią pasaulio žemėlapi, laimės tai, ko labiausiai trokšta. Tai lenktynės, kurios pakeis pasaulio suvokimą.

www.niekorimto.lt

Akcijos ir ypatingi pasiūlymai

Tik internetu

ISBN 978-609-441-371-1

9 786094 413711